

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE. — DOCTRINA. — JURISPRUDENȚĂ. — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, GEORGE MEITANI, G. G. DANIELOPOLU,
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

REVISTA APARE
JOIA ȘI DUMINECĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADELA SF. SPIRIDON, 3
TELEFON 41/57

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. revista nu apare

GR. G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaogă timbrul postal

SUMAR:

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea II*: Societatea anonimă Clayton & Schuttleworth Ltd. cu Al. Bogdan (Societăți anonime străine. — Reprezentanță. — Obligațiuni contractate în țară. — Moratoriu. — Legea măsurilor excepționale din 24 Decembrie 1914).

Curtea de apel din București, secția II: Jaques Merdingher cu Banca Uniunii comerciale (Cambie. — Protest. — Proces-verbal. — Mențiuni ce trebuiesc cuprinse. — Nulitatea protestului. — Acțiune contra garantului. — Decădere).

Tribunalul Ilfov, secțiunea III: Societatea pe acțiuni «Wolfram-Lampen», din Augsburg, cu Rubin Ungar (Act de procedură. — Comunicare. — Părți domiciliat în străinătate. — Convențiunea dela Haga. — Legea din 14 Aprilie 1909).

Tribunalul județului R.-Sărat: Medic lt.-colonel D. Scurtu cu I. Zăvoianu și altul (Inchiriere. — Acțiune în despăgubire pentru degradățiuni. — Intentare. — Art. 1, § urm. legea proprietarilor).

acelea pentru care legea măsurilor excepționale din 24 Decembrie 1914, prin art. 1, acordă o amânare de plată.

No. 63. — Respins, ca nefundat, recursul făcut de societatea anonimă Clayton & Schuttleworth Ltd., contra deciziei Curții de apel din București, No. 101 din 1915, în proces cu Al. Bogdan.

S'au ascultat: citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier Gh. Stoicescu; d-nii avocați C. Hagi-Theodoraky și S. Rosental, pentru rerecurrentă, în desvoltarea motivului de casare; d-l avocat N. Durma, pentru intimat, în combateri; d-l procuror Fr. Papp, în concluziuni, pentru respingere.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului de casare invocat:

«Exces de putere și violarea art. 1 din legea moratoriului. In adevăr, în temeiul unei hotărâri executorii, am obținut termenul de 14 Mai 1915, pentru efectuarea vânzării averii debitorului nostru, Al. Bogdan. Atât tribunalul, cât și Curtea de apel, pentru aceleași motive de fapt și de drept din sentința apelată, au revocat termenul de vânzare de 14 Mai 1915, întemeindu-se pe legea moratoriului. Or, din litera și spiritul acelei legi, rezultă că se acordă o suspensiune de plată de patru luni particularilor pentru datoriile civile sau comerciale contractate cu străinătatea, direct sau prin reprezentanți sau prepuși, plătibile în țară sau străinătate. Societatea noastră, deși societate cu sediul în străinătate, își are sediul secundar (reprezentanța) în țară, a îndeplinit toate formalitățile prevăzute de codul de comerț și, în cele din urmă, a obținut și autorizarea de a funcționa a onor. guvern român, prin Inaltul decret regal (art. 244 c. com.). Societatea noastră e asimilată societăților române, a obținut naturalizarea română, fiind supusă tuturor legilor și obligațiunilor»

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE
SECȚIUNEA II

Audiența dela 8 Martie 1916

Președinta d-lui G. N. Bagdat, prim-președinte

Societatea anonimă Clayton & Schuttleworth Ltd. cu Al. Bogdan

SOCIETĂȚI ANONIME STRĂINE. — REPREZENTANȚĂ. — OBLIGAȚIUNI CONTRACTATE ÎN ȚARĂ. — MORATORIU. — LEGEA MĂSURILOR EXCEPȚIONALE DIN 24 DECEMBRIE 1914.

Societățile străine, îndeplinind condițiunile prescrise de codul de comerț, pot să funcționeze în România și să se bucure în general de aceleași drepturi ca și societățile române, fără ca prin aceasta ele să înceteze de a fi societăți străine.

Prin urmare, obligațiunile contractate cu aceste societăți, prin reprezentanța lor din țară, intră în

niler impuse societăților române, impozite, patentă, etc. (art. 242 c. com., art. 4, alin. 3 legea patentelor). Datoria contractată de Al. Bogdan a fost contractată în țară și nu față de societatea noastră din străinătate, prin prepus sau reprezentant al ei».

Având în vedere că, societatea recurentă, Clayton et Schuttleworth, având a lua o sumă de bani dela Al. Bogdan, pentru mașinile ce i-a vândut, a cerut scoaterea în vânzare a averii numitului, fixându-se termen la 14 Mai 1915; că, debitorul urmărit, aducând la cunoștința tribunalului că societatea urmăritoare își are sediul principal în străinătate și numai o reprezentanță în țară, a cerut și tribunalul, prin jurnalul No. 4072 din 1915, a admis suspendarea urmăririi până la expirarea termenului de 4 luni, acordat de legea autorizând luarea de măsuri excepționale, din 24 Decembrie 1914;

Că, în contra dispozițiilor acestui jurnal, societatea recurentă a făcut cerere pentru revocarea suspendării, susținând că nu este o societate străină, în sensul art. 1 din menționata lege, întrucât a fost autorizată, prin decret regal, să aibă un sediu permanent de operațiuni și să funcționeze în țară, după ce a îndeplinit toate formele și condițiile cerute de art. 327 și urm. din codul de comerț și întrucât obligațiunea debitorului său a fost contractată în țară și este plătită tot în țară; că, după desbateri contradictorii cu debitorul, tribunalul, prin sentința No. 234 din 1915, ale cărei motive le adoptă în totul și decizia Curții de apel, adusă în recurs, a respins această cerere a societății;

Considerând că, după art. 1 din legea autorizând luarea de măsuri excepționale, din 24 Decembrie 1914, se acordă o amânare de plată de patru luni acelor persoane care au contractat angajamente bănești cu străinătatea, fie direct, fie prin reprezentanți sau prepuși din țară și plătită, fie în țară, fie în străinătate;

Că, în speță, este necontestat că societatea recurentă este constituită în străinătate, la Lincoln, în Anglia, unde are centrul principal al operațiilor sale, iar în țară are numai un reprezentant general autorizat de guvern;

Că, dacă această societate a îndeplinit toate condițiile și obligațiile la cari sunt supuse de art. 237, 238 și urm. c. com. societățile străine ce-și stabilesc un sediu permanent în țară, de aci nu rezultă că această societate a obținut naturalizarea română, cum se

susține prin motivul de casare, căci acele formalități au un scop cu totul diferit;

Că, în adevăr, legiuitorul român, ocupându-se de situațiunea societăților comerciale străine, care ar voi să facă operațiuni comerciale în România, a voit să rezolve chestiunea dacă asemenea societăți, care sunt persoane morale, cu existență și afară din teritoriul unde suveranitatea legii le-a creiat și, prin urmare, dacă se pot bucura de drepturile lor în România;

Că, legiuitorul nostru, ca și cel italian, nu a lăsat această chestiune să fie regulată, ca în alte țări, prin tratate diplomatice și, spre marele folos al comercianților și necomercianților, a evitat aceste tratate cari, din cauza inegalității de condițiuni, pot să favorizeze o țară în paguba alteia, ori să negligeze de a trata cu o națiune vecină sau depărtată;

Că, de aceia, a preferat să substituie legea tratărilor diplomatice și a regulat această materie prin codul comercial, în acest mod că societățile străine sunt primite să facă operațiuni în România ca și în țara lor, cu această condițiune însă ca ele să se supună legii române, îndeplinind formalitățile cerute de ea, și anume cele prescrise de art. 237, 238 și urm. c. com.;

Că, dealtfel, societățile străine nu puteau să fie tratate cu mai multă favoare decât cele din țară și prin urmare, pentru ca ele să se poată bucura în România de toate drepturile care aparțin societăților românești, cu drept cuvânt au fost obligate să se conforme condițiilor de interes general cerute de legea română;

Că, dar, societățile străine, îndeplinind condițiile prescrise de cod. com., pot să funcționeze în România și să se bucure în general de aceleași drepturi ca și societățile române, fără ca prin aceasta ele să înceteze de a fi societăți străine;

Considerând că, în speță, societatea Clayton & Schuttleworth, fiind o societate străină, cu principalul său stabiliment în Anglia, deși a satisfăcut condițiile cerute de susmenționatele articole din codul comercial, prin aceasta nu a devenit o societate română, cum în mod greșit se pretinde prin motivul de recurs, ci a rămas tot o societate străină;

Că, dealtfel, nici nu poate fi vorba de naturalizarea societății, prin îndeplinirea acestor formalități din codul comercial, cum se susține, căci odată ce este necontestat că această societate își are centrul ei în Anglia, e cu neputință ca să fie o societate română, pentru

simplul motiv că ceea ce face ca o societate să fie străină sau română, este locul unde ea are principalul său stabiliment, și precum o persoană fizică nu poate să aibă decât numai o principală așezare, tot astfel și o societate comercială, de aceea este inadmisibil ca aceeași societate să fie străină și română în același timp;

Considerând că, obligațiunea contractantă de Al. Bogdan cu această societate, prin reprezentanța sa din țară, intră în acele angajamente pentru care legea din 24 Decembrie 1914, prin art. 1, acordă o amânare de plată;

Că, în adevăr, termenii legii sunt clari și preciși, ei nu pot da naștere la nici o discuțiune, amânarea s'a acordat pentru îndeplinirea angajamentelor contractate cu străinătatea, nu numai direct, dar și prin reprezentanții sau prepușii din țară și care sunt plătibile în țară sau în străinătate;

Că, în speță, nu se poate tăgădui că obligațiunea a fost contractată cu străinătatea, odată ce societatea recurentă are sediul său principal, domiciliul, în străinătate;

Că, este adevărat că obligațiunea n'a fost contractată direct cu această societate, a fost contractată însă prin reprezentantul său din România, astfel cum se prevede în art. 1 din lege;

Considerând că, împrejurarea că reprezentanța acestei societăți din țară, are un caracter oarecare de permanență ori stabilitate, nu poate să schimbe în nimic situațiunea, căci ea nu are o existență deosebită, și oricât de stabilă ar fi, rămâne tot reprezentanța societății din Anglia;

Că, legea nu distinge între diferiții reprezentanți sau prepuși, după cum sunt mai mult sau mai puțin stabili în țară, și o asemenea deosebire ar fi arbitrară, nelogică și contrarie textului care vorbește de reprezentanți sau prepuși din țară, adică cari stau ori sunt stabiliți în țară;

Că, dar, obligațiunea în discuțiune este cuprinsă în cele prevăzute de art. 1 al legii din 1914;

Că, prin urmare, Curtea de apel n'a comis exces de putere sau violare de lege, când a aplicat dispozițiunea art. 1 din legea pentru luarea de măsuri excepționale, societății recurente cu care intimatul Al. Bogdan a contractat cumpărarea mașinelor.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI. SECȚIUNEA II

Audiența dela 19 Februarie 1916

Președinta d-lui I. Coandă, consilier

Jaques Merdingher cu Banca Uniunii comerciale

CAMBIE. — PROTEST. — PROCES-VERBAL. — MENȚIUNI CE TREBURSC CUPRINSE. — NULITATEA PROTESTULUI. — ACȚIUNE CONTRA GIRANTULUI. — DECĂDERE. — ART. 328, 331 ALIN. I ȘI 350 C. COM.

CAMBIE. — PROTEST. — NULITATE RELATIVĂ. — DACĂ POATE FI INVOCATĂ DIN OFICIU. — ART. 328, 331 ALIN. I ȘI 350 C. COM.

PLATĂ. — PLATA UNUI LUCRU NEDATORAT. — PLATĂ DIN EROARE. — INVOCAREA NULITĂȚII ACTULUI PE BAZA CĂRUIA S'A FĂCUT PLATA. — CÂND POATE FI PROPUȘĂ. — ART. 992 ȘI 993 C. CIV.

1° Lipsa mențiunilor prevăzute de art. 328 c. com. din procesul-verbal de protest, atrage nulitatea protestului și deci creditorul nu mai poate avea acțiune cambială în contra girantului.

2° Nulitatea protestului fiind relativă, ea poate fi invocată numai de girant, iar nu și din oficiu.

3° Neinvocarea unei nulități, care nu putea fi ridicată din oficiu, mai ales când este vorba de o plată făcută *post litem*, în urma intentării unei acțiuni, nu poate fi presupusă a fi rezultatul unei erori, de oarece o asemenea plată nu eră atunci fără cauză, căci numai invocarea nulității avea de rezultat să desființeze cauza juridică.

Astfel că, dacă cel chemat în judecată nu indică excepțiunile ce l-ar putea apăra împotriva pretențiilor creditorului și chiar satisface aceste pretențiuni, fără a mai aștepta deciziunea justiției, această tăcere și executare îi ridică dreptul ca să ceară restituirea sumei ca plătită din eroare, pe baza unei excepțiuni pe care nu a ridicat-o cu prilejul judecării sau executării.

No. 13. — Respins apelul făcut de Jaques Merdingher, contra sentinței tribunalului comercial Ilfov, secția I, No. 642 din 1915, în proces cu Banca Uniunii comerciale.

Au pledat: d-nii avocați V. Athanasovici și Ef. Mărculescu, pentru apelant, în desvoltarea motivelor de apel; d-l avocat Socor, pentru intimată, în combateri.

Curtea,

Având în vedere apelul făcut de Iacob Merdingher, cu petiția înregistrată la No. 5941 din 12 Martie 1915, împotriva sentinței No. 642 din 26 Septembrie 1915 a tribunalului comercaial Ilfov, s. I;

Având în vedere că, prin acțiunea intentată de nu-

mitul apelant împotriva Băncii Uniunii Comerciale și respinsă prin sentința apelată, reclamantul a cerut ca pârâta să fie obligată a-i restitui suma de 5.000 lei, cu dobânda aferentă ce i-ar fi plătit-o din eroare;

Având în vedere susținerile și opunerile părților precum și lucrările din dosar din care se constată, în fapt, următoarele:

La 23 Septembrie 1908, Vasile Miclescu, din Dorohoi, emite o cambie în valoare de 5.000 lei, în ordinul lui Iacob Merdingher, cu scadența la 23 Septembrie 1909, plătită la Botoșani, la domiciliul creditorului, cambia este transmisă prin gir Băncii Uniunii Comerciale (acum intimată în apel) și de aceasta, spre incasare, Băncii Agricole. Neplătindu-se la scadența poliței, s'a cerut protestarea ei. Portăreleșef al tribunalului Botoșani, se transportă în ziua de 24 Septembrie 1909, la domiciliul lui Iacob Merdingher, din Botoșani, la care urmă a se face p'ata, și fiind lipsă dela domiciliu, a declarat protestată de neplată sus zisa poliță. În partea de sus a actului de protest, o notă, cuprinzând următoarele cuvinte: «Vasile V. Miclescu, Dorohoi, Banca Agricolă, loco, 23 Septembrie 1909, lei 5.000, lipsă dela domiciliu».

La 6 Octombrie 1909, Banca Uniunii Comerciale chiamă în judecată pe emitent și pe girant înaintea tribunalului comercial Ilfov și cere totdeodată înființarea unui sequestru pe averea lui Merdingher. Acesta din urmă plătește Băncii 500 lei în numerar și pentru rest îi dă patru acceptate, din cari unul de 2.000 lei, semnat Romalo și girat de dânsul, și alte trei semnate de dânsul, în valoare de 300, 900 și 800 lei, cu scadența la 1 Ianuarie 1911, 1 Ianuarie 1913, care au fost toate achitate.

La 21 Ianuarie 1915, Merdingher intentează prezenta acțiune.

Având în vedere că apelantul își întemeiază acțiunea pe considerațiunea că protestul fiind nul, Banca Uniunii comerciale nu are acțiune împotriva sa, ca girant, și că suma de 5.000 lei, plătită de d-sa din eroare, necunoscând nulitatea, urmează a-i fi restituită de bancă, ca fiind reținută fără cauză;

Considerând, asupra chestiunii nulității protestului, că, potrivit art. 328 c. com., protestul trebuie să cuprindă, pe lângă unmele persoanei pentru care și în contra căreia se întemeiază, și somațiunea adresată persoanei împotriva căreia se face protestul, obiectul somațiunii, locul și data unde și când s'a făcut somațiunea;

Având în vedere că, procesul-verbal dresat nu satisface cerințele susmenționate, deoarece nu specifică dacă a găsit sau nu pe debitor la domiciliu și, în consecință, dacă i-a adresat sau nu invitațiunea de a plăti.

Mențiunea că nu a găsit prezinte la domiciliu, nu poate să se refere la debitor, căci nu instrumentă la domiciliul lui, ci la girant, după cum arată mai sus în actul de protest. Portăreleșef eră dator să specifice pe cine n'a găsit prezinte — pe Merdingher sau pe Miclescu — pentru ca astfel să se învedereze neputința efectuării somațiunii de plată. Cât despre mențiunea *pro memoria*, din colțul actului, care este destinată a fi trecută în registrul prevăzut de art. 330 c. com., ea nu poate avea nici o putere, deoarece protestul care are caracterul unui act autentic, se întocmește printr'un proces-verbal; numai contextul acestui proces-verbal poate avea valoare și art. 329 alin. ultim stabilește că, orice scriptură cu semn de trimitere, trebuie să fie aprobată și semnată de portăreleșef, ceea ce nu s'a făcut. Prin urmare, actul de protest nu este alcătuit în conformitate cu cerințele legii și, în consecință, este lipsit de efect, fiind vorba despre lipsa unei condițiuni esențiale pentru existența lui;

Considerând că din combinațiunea art. 331 alin. I și 350 c. com., rezultă că, în lipsă de protest, adică din constatarea refuzului de plată din partea debitorului, creditorul nu mai are acțiune cambială în contra girantului;

Că, nulitatea protestului este relativă și poate fi invocată numai de girant, iar nu din oficiu;

Considerând că, rămâne a se examina dacă acest fapt are ca consecință temeinicia susținerilor apelantului;

Considerând că, apelantul susținând că a plătit din eroare suma prevăzută în cambie, trebuie să facă dovada afirmațiunii sale, căci eroarea de drept nu se presumă;

Că, apelantul susține că achitarea sumei de 5.000 lei dovedește eroarea sa;

Că, plata efectuată poate avea mai multe explicațiuni, și anume: 1° poate fi pricinuită de voința de a achita o datorie pentru realizarea căreia debitorul știa că creditorul nu are acțiune, dar pe care a voit a o stinge dintr'un sentiment de corectitudine comercială, de respect al semnăturii sale; 2° mobilul efectuării plății a putut fi, cu toată cunoștința vișului protestului, intenția de a achita datoria lui Vasile Miclescu către Bancă; 3° măsurile de urmărire au determinat pe apelant să plătească și a nu mai opune excepțiunile ce puteau să-l apere, deși știa că creditorul n'are acțiune; 4° Merdingher a plătit, neștiind că protestul este nul.

Prin urmare, simplul fapt al plății nu este o dovadă a eroarei. Desigur, fiind vorba despre sentimente care au animat pe apelant în momentul plății și care nu au fost exteriorizate prin acte în mod formal, stabilirea realității este oarecum delicată;

Că, prima ipoteză a respectului semnăturii, în afară de vr'o obligațiune legală, tăgăduită de apelant, nu ar îndreptăți pe acesta ca să ceară restituirea sumei plătite, căci ar fi vorba despre îndeplinirea unei obligațiuni naturale; a doua ipoteză, de asemenea, exclude posibilitatea admiterii acțiunii, căci Merdingher nu ar putea să ceară acum bănci ca să fie amestecată și păgubită prin deslușirea daraverilor ce el ar fi având cu Miculescu și, în orice caz, nu ar fi la mijloc o eroare; a treia ipoteză este cea mai plauzibilă din toate; este greu de admis ca un comerciant ca Merdingher, să nu fi cunoscut modul cum urmează a fi alcătuit un act de protest, dacă știind că protestul nu eră valabil, a plătit din cauza sequestrului, el nu poate acum cere restituirea sumei, căci nu a achitat-o din eroare. Nici ultima ipoteză, susținută de apelant, că se afla atunci într'o eroare — în care nu mai voește acum să persevereze — nu poate conduce la încuviințarea pretențiilor sale. Teoria eroarei de drept, derogatiune la principiul că nimeni nu trebuie presupus a nu cunoaște legea, trebuie primită cu extremă circumspecțiune. Neinvocarea unei nulități, care nu putea fi ridicată din oficiu, mai ales când este vorba despre o plată făcută *post litem*, în urma intentării unei acțiuni, nu poate fi presupusă a fi rezultatul unei erori; o asemenea plată nu eră atunci fără cauză, căci numai invocarea nulității avea de rezultat ca să desființeze cauza juridică. În consecință, dacă cel chemat în judecată nu ridică excepțiunile ce l-ar putea apăra împotriva pretențiilor creditorului și chiar satisface aceste pretențiuni, fără a mai aștepta deciziunea justiției, această tăcere și executare îi ridică dreptul ca să ceară restituirea sumei, ca plătită din eroare, pe baza unei excepțiuni pe care nu a ridicat-o cu privilegiul judecătorii sau executărei;

Având în vedere, în spetă, că ignoranța lui Merdingher despre rânduilele legii a fost deșteptată prin acțiunea cambială intentată și prin măsurile de rigoare cerute. Eră dator ca, în asemenea caz, să reacționeze, să se intereseze despre mijloacele posibile de apărare și să le invoace; dacă nu a procedat astfel și dacă complăcându-se în ignoranța sa, nu a căutat să se opue,

nu poate, 5 ani de zile după ce a plătit, alegând o revelațiune subită a prescripțiunilor legii, ca să vie și să reclame restituirea unei sume de bani pe care a achitat-o, recunoscându-și astfel datoria, fără vr'o obiecțiune, în urma măsurilor judiciare luate de intimată;

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier M. Balș, respinge apelul, etc.

Semnați: I. Coandă, Al. Dem. Opreșcu, M. Balș,
I. Ionescu-Dolj.

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIUNEA III

Audiența dela 9 Martie 1916

Președinta d-lui G. Slătineanu, președinte

Societatea pe acțiuni «Wolfram-Lampen», din Augsburg
cu Rubin Ungar

ACTE DE PROCEDURĂ. — COMUNICARE. — PĂRȚI DOMICILIAȚE ÎN STRĂINĂȚATE. — CONVENȚIUNEA DELA HAGA. — LEGEA DIN 14 APRILIE 1909.*

Convențiunea dela Haga, la care guvernul nostru a aderat, aprobată prin legea din 14 Aprilie 1909 și făcând parte integrantă cu dânsa, nu a creat pentru părți numai o facultate cu privire la îndeplinirea procedurii cu persoanele domiciliat în străinătate, ci dispozițiunile ei sunt obligatorii și urmează a se aplica în toate cazurile, chiar și atunci când părțile înțeleg a executa hotărîrea în străinătate.

No. 193. — S'au prezintat: apelanta, prin d-l avocat A. Trembiseki; intimatul, prin d-nii avocați Const. Wortman și R. F. Păumescu.

Tribunalul,

Având în vedere apelul făcut de societatea pe acțiuni «Wolfram-Lampen» din Augsburg (Germania) prin procurator Henri Trembiski, avocat, cu petițiunea înregistrată la No. 28669 din 28 Octombrie 1915, în contra cărței de judecată cu No. 6071 din 1915, pronunțată de judecătoria ocol. I București;

Având în vedere că, prin zisa carte de judecată, se respinge contestația făcută de zisa societate «Wolfram-Lampen», ca nefondată, îndreptată în contra executărei cărței de judecată cu No. 1088 din 1912, însestită cu titlu executor;

Având în vedere că, motivul invocat de apelantă, în prim loc, este violarea art. 1 alin. I și 3 din Convențiunea dela Haga din 1905, aprobată de guvernul nostru la 1900, prin legea de la 14 Martie 1909;

Având în vedere că, art. 1 alin. I din zisa conven-

țiune, stabilește principiul că semnificările de acte, în materie civilă sau comercială, pentru persoane aflătoare în străinătate, se vor face în Statele contractate, în urma mijlocirii Consiliului Statului, care cere comunicarea către autoritatea ce va fi desemnată de statul cărui cererea este adresată;

Iar prin alin. III al zisului art. 1 se arată: «că fiecare Stat contractat poate declara printr'o comunicare adresate celorlalte state contractante, că voesc ca cererea pentru comunicări de făcut pe teritoriul său și coprinzând mențiunile indicate în alin. I din art. 1, să-i fie adresată pe cale diplomatică»;

Având în vedere adresa circulară a Ministerului de justiție, cu No. 8482 din 15 Aprilie 1909, prin care se aduce la cunoștința autorităților judecătorești din țară, că guvernul nostru a făcut declarațiunea că voește ca cererile de semnificări de acte de făcut și comisiunile rogatorii de executat pe teritoriul român, să-i fie adresate pe cale diplomatică;

Având în vedere că intimatul, în apel, Rubin Ungar, obiectează că societatea «Wolfram-Lampen» a fost bine citată prin scrisoarea recomandată pentru termenul de 3 Aprilie 1912, precum și comunicarea cărții de judecată cu No. 1085 din 1912, prin scrisoarea recomandată, este iarăși bine făcută, ținându-se seamă de dispozițiunile art. 71 din legea judecătorilor de ocoale din 28 Dec. 1907, care arată modul cum trebuiesc citate persoanele cu domiciliul sau reședința cunoscută în străinătate, și anume că dânsese se vor cită prin scrisori recomandate la adresa din străinătate, recipisa de predarea scrisoarei la poșta cu 30 zile înaintea termenului de judecată, va ține loc de dovadă. Dacă însă partea înțelege a execută în străinătate hotărârea ce va dobândi, citațiunea se va înmâna conform regulilor stabilite prin convențiunile internaționale;

Având în vedere că, chestiunea dedusă în judecata tribunalului este aceea de a ști dacă bine a fost îndeplinită procedura pentru ziua de 3 Aprilie 1912, când s'a dat cărtea de judecată cu No. 1088 din 1912, prin simplă scrisoare recomandată, atașându-se recipisa la dosar, conform art. 71 din legea judecătorilor de pace, precum și comunicarea acestei cărți de judecată în acelaș mod, sau este locul de a se aplică principiile de de procedură prevăzute de art. 1, alin. I și III din convențiunea internațională de la Haga din 4 Iulie 1905, aprobată prin legea din 14 Aprilie 1909;

Considerând că, convențiunea internațională dela Haga, la care guvernul nostru a aderat și a și aprobat-o prin legea din 14 Aprilie 1909, face parte integrantă din această lege, fiind posterioară legii judecătorilor de pace din 1907, 28 Decembrie, nu încapă nici un dubiu că legea din 14 Aprilie 1909, a modificat legea judecătorilor de pace din 1907 relativ la modul de a îndeplini procedura cu persoanele ce domiciliază în străinătate și au domiciliul cunoscut acolo, mai cu seamă că convențiunea dela Haga este privitoare la chestiuni de procedură civilă, adică are caracterul unei legi speciale și nu a unei legi generale, cum este legea judecătorilor de ocoale;

Considerând că, numai prin aplicațiunea principiilor convențiunei dela Haga, se ajunge la scopul citării părților în instanță, adică de a li se aduce la cunoștință termenul de judecată la domiciliul lor din străinătate, și se înlătură astfel marele desavantaj ce prezintă citarea părților prin scrisori recomandate, de a nu se ști în mod cert dacă le-a sosit citațiunea la timp și chiar și ce anume cuprinde scrisoarea recomandată, care este încredințată Direcțiunei poștei direct de parte, fără concursul judecătorului;

Considerând că, convențiunea dela Haga, la care guvernul țării noastre a aderat, fiind aprobată printr'o lege din care face parte integrantă, dânsa este obligatorie și nu s'a urmărit prin aplicarea sa, făcută prin legea din 14 Aprilie 1909, de a se creiă pentru părți numai o facultate pentru a îndeplini procedura cu persoanele domiciliate în străinătate, dânsa urmează a se aplică în toate cazurile, chiar atunci când părțile nu declară că înțeleg a execută hotărârea în străinătate;

Că, odată ce s'a stabilit, în fapt, că citarea societăței apelante «Wolfram-Lampen» s'a făcut cu violarea art. 1 al. III din Convențiunea dela Haga, pentru termenul de 3 Aprilie 1912, precum și comunicarea cărții de judecată cu No. 1088 din 1912, s'a făcut în acelaș mod, urmează a se admite apelul, fiind fără interes de a se mai discuta admisibilitatea probei cu martori, cerută de apelanta, de a stabili în fapt că scrisorile recomandate ce i-au fost adresate nu cuprindeau citațiunea pentru 3 Aprilie 1912, și nici comunicarea cărții de judecată cu No. 1088 din 1912, pentru a putea uză apelanta de căile ordinare de atac a zisei cărți de judecată;

Având în vedere că, intimatul Rubin Ungar pre-

tinde că de îndată ce a comunicat d-lui avocat Trembiski copie după titlul executor, d-sa eră în măsură să facă apel în contra cărței de judecată No. 1088 din 1912, dar că nefăcând acest apel, concluzia logică este că partea n'a voit să uzeze de căile ordinare de atac, aceasta în ipoteza când comunicarea făcută prin scrisoare recomandată n'ar fi valabilă;

Considerând că, deși prin certificatul anexat la dosar al circ. VI No. 2581 din 1916, se constată că s'a dat în primirea d-lui avocat Trembiski, în ziua de 6 Februarie 1916, copie după titlul executor al cărței cu No. 1088 din 1912, deșu spre executare, totuș această remitere a titlului executor nu poate fi considerată ca o comunicare regulată a hotărârei judecătorești, dată în lipsă, dela care urmează să se socotească termenul de apel, cî este o remitere a titlului făcută în conformitate cu art. 38 pr. civ, în vederea executării hotărîrei;

Că, chiar dacă s'ar consideră ca regulat făcută această comunicare de titlu executor, pentru a se înlocui comunicările ce fac părțile pentru a uză de căile de atac ordinare, totuș nu se poate acoperi nulitatea citațiunei pentru ziua de 3 Aprilie 1912, când s'a pronunțat cartea de judecată cu No. 1088 din 1912;

Văzând și dispozițiunile art. 140 pr. civ.

Pentru aceste motive, admite apelul, etc.

Semnați: G. Slătineanu, D. Cernescu.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI R.-SĂRAT

Audiența dela 15 Octombrie 1915

Președința d-lui C. M. Ionescu, judecător de ședință

Medic let.-colonel D. Scurtu cu I. Zăvoianu și altu

ÎNCHIRIERE. — ACȚIUNE ÎN DESPĂGUBIRE PENTRU DEGRADAȚIUNI. — INTENTARE. — ART. 1, 3 URM. LEGEA PROPRIETARILOR.

Cererea de despăgubiri pentru stricăciuni la imobilele închiriate ori arendate, poate formă singură obiectul unei acțiuni, conform procedurii sumare a legii proprietarilor, fără a fi un colorar al altor cereri, și o asemenea cerere poate fi pornită chiar după expirarea contractului, iar nu numai în timpul duratei locațiunei.

Tribunalul,

Având în vedere apelul făcut în contra cărței de judecată civilă No. 56 din 1915 a judecătoriei ocol. II R. Sărat, prin care se respinge, ca inadmisibilă a se

judeca după legea proprietărilor, acțiunea introdusă de reclamantul medic l-t. colonel D. Scurtu, contra pârăților I. Zăvoianu și căpitan St. Zăvoianu, pentru plata sumei de 1.500 lei, ca daune provenite din degradațiuni la imobilul închiriat;

Având în vedere că apelantul, prin d-l avocat Manca, în dezvoltarea motivelor de apel, susține că rău judele de ocol i-a respins acțiunea ca inadmisibilă, pe considerantele: «că cererea de despăgubiri la imobilul închiriat nu poate face singură obiectul unei acțiuni după legea proprietarilor, și că nu se poate porni după ce contractul de locațiune a expirat», întrucât prin art. 1, legea proprietarilor dă drept proprietarilor să intențeze acțiunea pentru realizarea tuturor drepturilor ce isvorăsc din contractul de locațiune, atât în timpul locațiunei, cât și după expirare;

Având în vedere că, intimatul prezinte, prin d-l avocat A. Hartular, obiectează că înaintea primei instanțe a ridicat incidentul de inadmisibilitatea acțiunei de față, pornită pe baza legii proprietarilor, incident care i s'a admis, și pe care îl susține și astăzi, deoarece cererea de despăgubiri pentru degradațiuni nu se poate face conform legii proprietarilor, decât atunci când ar fi însoțită și de o altă cerere ce isvorăște din contractul de locațiune, conform art. 7, și că acest contract, luând sfârșit în trei părți, o asemenea cerere nu se poate face decât conform dreptului comun;

Având în vedere că, potrivit art. 1 din legea proprietarilor, aceștia, pentru plata chirii sau arenzei, precum și pentru realizarea tuturor drepturilor ce isvorăsc din contractul de închiriere sau arendare, au dreptul de a uză de calea sumară și procedura specială indicată de zisa lege, adresând în acest scop o cerere președintelui tribunalului sau judecătorului de ocol, care, în cazul prevăzut de art. 2, va emite ordonanța de executare sau evacuare, fără citarea părților, iar în celelalte cazuri, respectând formele prescrise de art. 3, 4, 5 și 6 din lege, va pronunță o hotărîre motivată;

Considerând că, în speță, e necontestat că dreptul reclamantului, de a cere despăgubiri pentru degradațiuni la imobilul arendat, isvorăște din însuș contractul de locațiune, autentificat la No. 2832 din 1911, intervenit între părți, iar nu numai din dispozițiunile combinate ale textelor art. 7 și urm. 10 și 11 din legea proprietarilor sau din principiile dreptului comun (art. 1431 și 1432);

Considerând că, nu se poate susține cu temei că cererea pentru despăgubiri, provenind din stricăciuni la imobilul închiriat, pentru a fi îndreptată pe calea sumară prevăzută de legea proprietarilor, trebuie să fie însoțită și de o altă cerere pentru respectarea altor stipulațiuni din contract, întrucât termenii art. 1 din lege sunt generici, se aplică la orice drepturi ce ar isvorî din contractul intervenit între părți, fără a face vre-o distincție în ce privește dreptul de a cere despăgubiri datorite pentru stricăciuni aduse imobilului, și nici legea proprietarilor nu interzice ca o asemenea cerere să poată face singură obiectul unei acțiuni intentată după formele și procedura indicată de această lege;

Considerând că, nici din termenii art. 7 din legea proprietarilor, nu reiese că menționata cerere trebuie întotdeauna să formeze un cap de cerere alăturat la alte capete, deoarece deși se zice: «dacă cererea cuprinde mai multe capete, dintre cari unul relativ la despăgubiri, etc...», însă de sigur logiutorul, prin acest articol, a prevăzut și ipoteza când odată cu alte cereri, cum cea pentru plata chirii, sau de evacuare, s'ar pretinde și despăgubiri pentru degradațiuni ori reparațiuni, fără însă să aibă intențiunea de a impune proprietarilor obligațiunea ca întotdeauna cererea pentru atari despăgubiri să fie însoțită și de o altă cerere, servind ca accesoriu acesteia, și să deroge cu modul acesta la principiul consacrat prin art. 1 din lege, după care, pentru realizarea oricărui drept, se poate face acțiune separată, căci nu se vede rațiunea care ar fi condus pe legiuitor să ia o asemenea măsură lipsind pe proprietar de garanțiile ce-i acordă procedura sumară a legii proprietarilor în realizarea justelor sale pretențiuni, atunci când n'ar avea de formulat vreun alt capăt de cerere decât cel relativ la despăgubiri, și să-l trimeată pe calea dreptului comun;

Că, în orice caz, o asemenea interpretare nu ar putea fi admisă decât pentru cazul când dreptul de despăgubiri nu ar isvorî din chiar contractul de locațiune, ci cererea s'ar face pe baza dreptului acordat prin art. 7 din lege;

Că, odată stabilit că cererea de față — pentru despăgubiri — poate forma singură obiectul unei acțiuni, care să fie îndreptată după formele indicate de legea proprietarilor, urmează a vedea dacă ea poate fi pornită și după expirarea contractului de locațiune;

Considerând că, în afară de faptul că nici un text din lege nu oprește pe proprietar de a intenta acțiune conform procedurii speciale a legii proprietarilor, pentru realizarea drepturilor ce isvorăsc din contractul de locațiune, după ce contractul a expirat, și nu mărginește drepturile proprietarilor de a uză de calea sumară a legii proprietarilor, numai pe timpul duratei contractului, dar mai ales în ce privește chestiunea despăgubirilor pentru degradațiuni și reparațiuni, cele de mai multeori proprietarul numai după expirarea contractului are posibilitatea și interesul să le formuleze în justiție.

În adevăr, în afară de cazul când cererea de despăgubiri va fi un colorar al celei de raziliere pentru degradațiuni, pedeoparte, proprietarul, în timpul locațiunii, nu e în măsură să-și dea perfect seama de ce stricăciuni s'ar fi pricinuit imobilului și de ce reparațiuni ar avea nevoie, iar pedealta, prin contract chiriașul lundu-și obligațiunea ca la expirarea contractului să predea imobilul în starea în care l-a primit, numai după expirarea contractului, proprietarul va constata starea imobilului predat în raport cu starea în care a fost luat în primire de chiriaș, până atunci acesta (chiriașul) putând să-i obiecteze că va avea grije ca la la expirare să facă toate reparațiunile, pentru ca imobilul să fie predat în bună stare, și apoi nici proprietarul n'ar avea interes să pornească o acțiune în despăgubiri mai înainte de a se convinge, dacă chiriașul nu-și va îndeplini obligațiunile prevăzute în contract, reparațiuni, etc.;

Or, dacă măsurile de protecțiune și garanțiile luate de legiuitor ar fi limitate numai pe timpul duratei contractului, iar nu și după expirarea lui, ele ar folosi puțin sau deloc proprietarilor pentru realizarea despăgubirilor rezultate din degradațiunile imobilelor arendate ori închiriate, contrar scopului urmărit de legiuitor.

Considerând că, așa fiind, apelul făcut de reclamant, dr. Scurtu, din acest punct de vedere se privește întemeiat, cartea de judecată susmenționată urmărind a fi reformată și afacerea judecată în fond de tribunal, conform legii proprietarilor.

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător de ședință C. M. Ionescu, admite apelul, etc.

Semnați: C. M. Ionescu, N. Crăciunescu.